

P9_TA(2021)0113

Доклади за 2019-2020 г. относно Косово

Резолюция на Европейския парламент от 25 март 2021 г. относно докладите на Комисията за Косово за 2019 — 2020 г. (2019/2172(INI))

(2021/C 494/13)

Европейският парламент,

- като взе предвид Споразумението за стабилизиране и асоцииране (ССА) между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Косово, от друга страна, влязло в сила на 1 април 2016 г.,
- като взе предвид Европейската програма за реформи (ЕПР) за Косово, стартирана на 11 ноември 2016 г. в Прищина, както и стартирането на ЕПР 2 през октомври 2020 г.,
- като взе предвид рамковото споразумение с Косово за участие в програми на Съюза, влязло в сила от 1 август 2017 г.,
- като взе предвид заключенията на председателството от заседанието на Европейския съвет в Солун на 19 и 20 юни 2003 г.,
- като взе предвид Декларацията от София от срещата на високо равнище ЕС — Западни Балкани, състояла се на 17 май 2018 г., и Приоритетната програма от София,
- като взе предвид Резолюция 1244 от 10 юни 1999 г. на Съвета за сигурност на ООН, консултативното становище на Международния съд от 22 юли 2010 г. относно съответствието с международното право на едностранното обявяване на независимост по отношение на Косово и Резолюция 64/298 на Общото събрание на ООН от 9 септември 2010 г., в която се признава съдържанието на становището на Международния съд и се приветства готовността на ЕС да улеснява диалога между Сърбия и Косово,
- като взе предвид първото споразумение относно принципите, уреждащи нормализирането на отношенията между правителствата на Сърбия и Косово, от 19 април 2013 г. и споразуменията от 25 август 2015 г., както и текущия диалог с посредничеството на ЕС за нормализиране на отношенията,
- като взе предвид Решение (ОВППС) 2020/792 на Съвета от 11 юни 2020 г. за изменение на Съвместно действие 2008/124/ОВППС относно мисията на Европейския съюз в областта на върховенството на закона в Косово (EULEX Косово), което удължи продължителността на мисията до 14 юни 2021 г.,
- като взе предвид докладите на генералния секретар на ООН относно дейността на Временната административна мисия на ООН в Косово (UNMIK), включително най-новия доклад от 31 март 2020 г., и докладите относно операциите на силите на НАТО в Косово (KFOR) от 7 февруари 2018 г.,
- като взе предвид Берлинския процес, стартиран на 28 август 2014 г.,
- като взе предвид съвместното изявление на съпредседателите на Парламентарния комитет по стабилизиране и асоцииране ЕС — Косово (ПКСА) след шестото заседание на ПКСА, проведено в Страсбург на 14 февруари 2019 г.,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 5 февруари 2020 г., озаглавено „Засилване на процеса на разширяване — надеждна перспектива за членство в ЕС за Западните Балкани“ (COM(2020)0057),
- като взе предвид заключенията на Съвета от 5 юни 2020 г. относно засилване на сътрудничеството с партньорите от Западните Балкани в областта на миграцията и сигурността,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 29 май 2019 г., озаглавено „Съобщение от 2019 г. относно политиката на ЕС за разширяване“ (COM(2019)0260), придружено от работния документ на службите на Комисията, озаглавен „Доклад за Косово за 2019 г.“ (SWD(2019)0216),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 6 октомври 2020 г., озаглавено „Съобщение от 2020 г. относно политиката на ЕС за разширяване“ (COM(2020)0660), придружено от работния документ на службите на Комисията, озаглавен „Доклад за Косово за 2020 г.“ (SWD(2020)0356),

Четвъртък, 2021, Март 25

- като взе предвид съобщението на Комисията от 6 октомври 2020 г., озаглавено „Икономически и инвестиционен план за Западните Балкани“ (COM(2020)0641), и работния документ на службите на Комисията, озаглавен „Насоки за изпълнението на зелената програма за Западните Балкани“ от 6 октомври 2020 г. (SWD(2020)0223),
 - като взе предвид съвместното съобщение на Комисията и на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност от 8 април 2020 г., озаглавено „Съобщение относно действията на ЕС за глобално реагиране на COVID-19“ (JOIN(2020)0011), и съобщението на Комисията от 29 април 2020 г., озаглавено „Подкрепа за Западните Балкани за борба с COVID-19 и за възстановяване след пандемията“ (COM(2020)0315),
 - като взе предвид оценката на Комисията от 21 април 2020 г. относно програмата на Косово за икономически реформи за периода 2020 — 2022 г. (SWD(2020)0065) и съвместните заключения от Диалога по икономическите и финансовите въпроси между ЕС и Западните Балкани и Турция, приети от Съвета на 19 май 2020 г.,
 - като взе предвид окончателния доклад на мисията на ЕС за наблюдение на изборите относно предсрочните парламентарни избори, проведени на 6 октомври 2019 г. в Косово,
 - като взе предвид предложението на Комисията за регламент на Европейския парламент и на Съвета от 4 май 2016 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 539/2001 за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници на държавите членки, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване (Косово) (COM(2016)0277) и законодателната резолюция на Европейския парламент от 28 март 2019 г., с която се приема позицията му на първо четене⁽¹⁾ и в която се възприема предложението на Комисията,
 - като взе предвид предходните си резолюции относно страната,
 - като взе предвид своята препоръка от 19 юни 2020 г. до Съвета, Комисията и заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност относно Западните Балкани, след срещата на високо равнище през 2020 г.⁽²⁾
 - като взе предвид декларацията от Загреб, приета по време на срещата на високо равнище между ЕС и Западните Балкани, която се проведе чрез видеоконферентна връзка на 6 май 2020 г.,
 - като взе предвид съвместната декларация от срещата на високо равнище между Европейския парламент и председателите на парламенти от държавите от Западните Балкани, свикана на 28 януари 2020 г. от председателя на Европейския парламент, с ръководствата на парламенти от Западните Балкани,
 - като взе предвид срещата на високо равнище между ЕС и Западните Балкани, проведена на 10 ноември 2020 г. в рамките на Берлинския процес,
 - като взе предвид член 54 от своя Правилник за дейността,
 - като взе предвид доклада на комисията по външни работи (A9-0031/2021),
- A. като има предвид, че Косово трябва да се оценява както всяка една държава, изразяваща желание да стане държава — членка на ЕС, според заслугите си по отношение на изпълнението, прилагането и съответствието с набора от критерии и общи ценности, необходими за присъединяване, и като има предвид, че качеството на необходимите реформи и ангажираността с тяхното провеждане определят графика и напредъка за присъединяването;
- Б. като има предвид, че Косово трябва да се съсредоточи върху основните реформи за преодоляване на структурните недостатъци в областите на принципите на правовата държава, основните права, функционирането на демократичните институции и реформата на публичната администрация, както и върху икономическото развитие и конкурентоспособността;
- В. като има предвид, че Косово продължава да се бори с политическа нестабилност, по-специално след предсрочните парламентарни избори на 6 октомври 2019 г.; като има предвид, че краят на правителството на Курти разкри няколко структурни проблема, включително неправомерна намеса на външни участници в работата на правителството и Събранието на Косово, независимостта на Конституционния съд и липса на яснота относно законността на вота за правителството;

⁽¹⁾ Приети текстове, P8_TA(2019)0319.

⁽²⁾ Приети текстове, P9_TA(2020)0168.

- Г. като има предвид, че напоследък липсва координация между трансатлантическите участници и че новата администрация на САЩ ще предостави нова възможност за по-добро сътрудничество;
- Д. като има предвид, че Косово остава единствената държава в Западните Балкани, чиито граждани се нуждаят от виза, за да пътуват до Шенгенското пространство, въпреки че всички критерии за либерализиране на визовия режим са изпълнени от 2018 г. насам;
- Е. като има предвид, че сивата икономика в Косово възпрепятства развитието на жизнеспособна икономика в страната като цяло;
- Ж. като има предвид, че Косово трябва да увеличи усилията си за борба с корупцията и организираната престъпност и трябва да изгради силни, съгласувани и независими институции за решаване на тези проблеми;
- З. като има предвид, че бившият президент Хашим Тачи подаде оставка на 5 ноември 2020 г., за да му бъдат повдигнати обвинения във военни престъпления и престъпления срещу човечеството в специализираните състави за Косово в Хага; като има предвид, че на 30 ноември 2020 г. беше потвърден обвинителният акт срещу Тачи; като има предвид, че Вьоса Османи, председател на Националното събрание на Косово, е временно изпълняваща длъжността президент на Косово;
- И. като има предвид, че Косово е постигнало напредък в адаптирането на правната си рамка към достиженията на правото на ЕС, но трябва да увеличи усилията и ресурсите си, за да прилага ефективно новите закони и правила по по-ангажиран и по-сериозен начин във всички области на политиката;
- Й. като има предвид, че според правителството на Косово 117 държави са признали независимостта на Косово, включително 22 от 27-те държави — членки на ЕС;
- К. като има предвид, че пандемията от COVID-19 представлява безпрецедентна тежест за системите на здравеопазването, икономиката и социалната закрила на Косово и ясно показва, че ЕС и Западните Балкани трябва да продължат да се справят заедно с общите предизвикателства;
- Л. като има предвид, че ЕС мобилизира финансова подкрепа в размер на над 3,3 милиарда евро за държавите от Западните Балкани за справяне с непосредствената здравна криза и за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 в региона;
- М. като има предвид, че ЕС е най-големият доставчик на подкрепа и помощ на Косово за смекчаване на икономическите и социалните последици от пандемията от COVID-19; като има предвид, че Косово е получило 5 милиона евро непосредствена подкрепа за здравния сектор, 63 милиона евро подкрепа за социално и икономическо възстановяване, 60 милиона евро под формата на фондове за помощ и 100 милиона евро под формата на макрофинансова помощ;
- Н. като има предвид, че Икономическият и инвестиционен план за Западните Балкани ще улесни дългосрочното възстановяване след пандемията от COVID-19, подпомагайки икономическото развитие и реформите в региона;
- О. като има предвид, че Косово се ползва от Инструмента за предприемаческа помощ (ИПП II) с общ индикативен размер на разпределените средства 602,1 милиона евро за периода 2014 — 2020 г., и като има предвид, че Косово трябва допълнително да подобри капацитета си за усвояване в това отношение;
- П. като има предвид, че ангажираността на ЕС към Западните Балкани надминава тази на всеки друг партньор и показва взаимен стратегически ангажимент;

Ангажимент за разширяване

1. приветства трайния и силен ангажимент на Косово за постигане на напредък по европейския му път и за ускоряване на реформите, както и силната подкрепа сред населението на Косово за европейската интеграция и неговата европейска идентичност;
2. изразява съжаление във връзка с ограничения напредък в изпълнението на ЕПР 1, като същевременно признава ангажимента на правителството за широк процес на реформи, предвиден в ЕПР 2; призовава органите на Косово да поемат отговорност за процеса, да демонстрират по-голяма политическа воля и да подобрят административния капацитет, за да се засили изпълнението на свързаните с ЕС реформи;
3. изразява загриженост относно разпускането на Министерството на европейската интеграция и призовава правителството на Косово да интегрира изцяло и правилно бившите структури на министерството, както е предвидено в новоодобрената Наредба за организационната структура на кабинета на министър-председателя, както и да гарантира, че на новата структура се предоставя равнището на компетентност и отговорности, подходящи за осигуряване на подходяща координация и управление на процеса на интеграция;

Четвъртък, 2021, Март 25

4. приветства провеждането на предсрочните парламентарни избори на 6 октомври 2019 г. и на 14 февруари 2021 г., което протече мирно и организирано, но изразява загрижеността си относно липсата на конкуренция, свобода на избор и изразяване в косовската сръбска общност, както и относно проблемите, свързани с гласуването извън Косово; подчертава, че е важно да се обърне внимание на всички установени недостатъци и препоръки, отправени от мисията на ЕС за наблюдение на избори; очаква всички политически сили да зачитат демократичната култура и воля на гражданите на Косово, когато сформират ново правителство и избират нов президент;
5. изразява съжаление, че Косово продължава да се бори с политическа нестабилност след изборите, и във връзка с това призовава всички политически сили в Косово да реформират политическата система чрез конституционни промени с цел подобряване на правната сигурност и процеса на формиране на нови правителства;
6. приветства потвърдението на Комисията в нейния доклад за Косово за 2020 г. на нейната оценка на способността на Косово да се възползва от либерализиране на визовия режим и призовава Съвета спешно да пристъпи към приемането на безвизов режим за гражданите на Косово; в тази връзка припомня, че Косово продължава да изпълнява всички критерии от пътната карта за либерализиране на визовия режим, както последователно се потвърждава от Комисията от юли 2018 г. насам;
7. изразява съжаление, че през 2020 г. Съветът все още не успя да приеме либерализиране на визовия режим за Косово; счита, че либерализирането на визовия режим ще подобри стабилността и ще приближи Косово до ЕС, като се улесни пътуването и извършването на стопанска дейност; отбелязва, че изолацията на гражданите на Косово оказва въздействие върху изпълнението на програмите на ЕС и че липсата на решение на Съвета задържа спешно необходимите възможности за гражданите на Косово, което отслабва доверието в ЕС и би могло да окаже въздействие върху диалога между Белград и Прищина;
8. призовава държавите — членки на ЕС, да демонстрират постоянен ангажимент към разширяването и да провеждат по-ефективна комуникационна политика за гражданите на ЕС относно разширяването; призовава Комисията и бюрото на ЕС в Косово да увеличат усилията си за популяризиране на ролята, изискванията и ползите от по-тясно партньорство между ЕС и Косово;
9. приветства решението на правителството на Косово да отмени митата върху вноса от Сърбия и Босна и Херцеговина, което позволи възобновяването на диалога с посредничеството на ЕС;
10. отбелязва подписването на споразумения за нормализиране на икономиката от страна на Косово и Сърбия на 4 септември 2020 г. във Вашингтон; изразява съжаление обаче относно разпоредбите в текста, които изискват Косово да спре да се стреми към членство в международни организации; приветства подновения ангажимент на Съединените американски щати и подчертава необходимостта ЕС и САЩ да засилят своето партньорство и координация в Западните Балкани; подчертава, че трансатлантическото сътрудничество е важен фактор за стабилността в региона, и подчертава водещата роля на ЕС като посредник в процеса на нормализиране на отношенията между Косово и Сърбия;
11. изразява съжаление относно отварянето на посолство на Косово в Израел в Йерусалим, което е в разрез с позицията на Европейския съюз за двудържавно решение на израелско-палестинския спор;
12. признава важния принос на силите за Косово (KFOR) и участващите държави в поддържането на сигурна и безопасна среда, свобода на движение за всички граждани в Косово, както и в улесняването на евро-атлантическата интеграция на Западните Балкани;
13. призовава за създаването на нови възможности за политически диалог на високо равнище с държавите от Западните Балкани чрез редовни срещи на високо равнище между ЕС и Западните Балкани и засилени контакти на министерско равнище; призовава за активно ангажиране и подходящо приобщаване на държавите от Западните Балкани в Конференцията за бъдещето на Европа;

Демокрация и принципи на правовата държава

14. приветства напредъка в адаптирането на правната рамка в областта на принципите на правовата държава, включително Закона за дисциплинарни отговорности на съдиите и прокурорите и Закона за медиацията, както и въвеждането на електронна целоводна система и централен регистър за съдимост; изразява съжаление обаче относно слабото равнище на прилагане;
15. призовава органите на Косово да увеличат усилията си за прилагане на законите в полза на своите граждани, както и да осигурят по-добра координация между различните програми в областта на принципите на правовата държава, подкрепяни от различни донори, включително разработването на цялостен преглед и последваща стратегия за цялата област, свързана с принципите на правовата държава;

Четвъртък, 2021, Март 25

16. подчертава необходимостта от засилване на борбата срещу корупцията и изразява сериозна загриженост относно премахването на работната група за борба с корупцията в косовската полиция; подчертава, че е необходима силна политическа воля за ефективна борба с корупцията, и призовава органите на Косово да демонстрират решителност в борбата с корупцията на всички равнища;
17. настоятелно призовава правителството да създаде и поддържа силни и специализирани структури, които ще се борят с организираната престъпност и корупцията, и призовава за прекратяване на всякакви промени в правоприлагащите и антикорупционните институции въз основа на партийни политически интереси;
18. призовава Косово да подобри въвеждането на регулаторните си мерки във връзка със замразяване, конфискация и възстановяване на активи, както и относно окончателни присъди в случаи на корупция по високите етажи на властта, организирана и финансова престъпност, изпиране на пари и финансиране на тероризма, включително мерки за суспендиране на държавни служители, на които са повдигнати обвинения в такива престъпления, и да гарантира, че няма намеса в оперативните дейности на правоприлагащите органи и прокуратурата;
19. изразява загриженост, че въпреки подходящата нормативна уредба правосъдната система на Косово продължава да бъде подкопавана от недостатъци в отчетността, проблеми с прозрачността и политическа намеса; изразява съжаление относно липсата на осезаеми резултати в борбата с организираната престъпност и очаква да бъде постигнат по-голям напредък в подобряването на резултатите в областта на разследването и наказателното преследване на корупцията по високите етажи на властта и случаите на организирана престъпност, включително случаи на трафик на хора и наркотици, както и на киберпрестъпност;
20. приветства приемането на мерки от страна на Съдебния съвет на Косово, които спомагат за ограничаване на външната намеса във и неправомерното влияние върху съдебните производства; приветства също така увеличаването на броя на публикуваните окончателни съдебни решения; счита, че са необходими допълнителни мерки, за да се гарантира по-голяма независимост и деполитизиране на съдебната система и да се спре неправомерната намеса по знакови дела;
21. призовава Косово да гарантира, че финансовите и одитните доклади за финансирането на политическите партии са на разположение последователно и че се налагат санкции, когато е необходимо; отбелязва също така необходимостта от подобряване на финансовия надзор и отчетността на държавните предприятия; приветства във връзка с това предложението за новия Закон за финансирането на политическите партии и насърчава Събранието на Косово да приеме правна уредба, регламентираща финансирането на политическите партии, в съответствие с препоръките на Венецианската комисия;
22. отново заявява, че подборът и назначаването на висши ръководни длъжности в публичната администрация и в държавните предприятия продължават да бъдат голяма загриженост, и отбелязва, че назначаването на такива длъжности трябва да се извършва чрез основана на заслуги, справедлива и конкурентна процедура; признава усилията на правителството на Косово чрез подписване на меморандуми за разбирателство с Обединеното кралство за наблюдение на този процес; повтаря призива си за напредък и ясен политически ангажимент за реформа на публичната администрация, която може да бъде постигната чрез напредък в прилагането на съответното законодателство;
23. приветства подобряването на организацията на работата на Събранието на Косово и управлението на пленарните сесии въз основа на неговия Правилник за дейността; въпреки това изразява съжаление относно честата липса на кворум и честите прекъсвания на парламентарната работа, което е особено вредно в процеса на приемане на свързания с пандемията пакет за помощ;
24. изразява съжаление, че Събранието на Косово не успя да приеме втори пакет за икономическо възстановяване от първия опит, подчертава значението на политическата стабилност и призовава Събранието и правителството да работят заедно в дух на конструктивност и да се придържат към най-добрите парламентарни практики;
25. приветства усилията на Косово в борбата срещу радикализацията, тероризма и насилническият екстремизъм, включително за пресичане на изтичането на чуждестранни бойци; подчертава, че са необходими допълнителни усилия за справяне с финансирането на тероризма, както и за реабилитация и реинтеграция на чуждестранните бойци;
26. призовава за активно регионално сътрудничество и по-добра координация и обмен на информация между службите за сигурност на Република Косово и ЕС и неговите държави членки в борбата с потенциални терористични дейности; настоятелно призовава Косово да се справи с радикализацията, разпространявана онлайн, и с външните екстремистки влияния и призовава Комисията и държавите членки да помогнат на Косово в това важно начинание;
27. изразява загриженост относно усилията на трети държави за подкрепа на радикализацията, особено на младите хора, често чрез финансиране или предоставяне на значителни ресурси, като например на образователните институции в Косово, които биха могли да създадат предпоставки за радикализация, и че настоящото положение, свързано с COVID-19, би могло да има пагубни последици за усилията за дерадикализация, като се има предвид влошаващото се икономическо положение;

Четвъртък, 2021, Март 25

28. приветства сключването на работна договореност между косовската полиция и Европол, която ще представлява основата за засилено сътрудничество в борбата с тероризма и екстремизма, както и с транснационалната организирана престъпност, и призовава за възможно най-скорошното ѝ изпълнение;
29. посочва, че според последните оценки съществуват около 250 000 незаконни оръжия, притежавани от граждани на Косово; изразява дълбоката си загриженост относно тази тревожна ситуация, която има отрицателно въздействие върху обществената сигурност; призовава органите на Косово да увеличат усилията за справяне с този проблем и да стартират ефективна програма за конфискация или доброволно предаване на тези оръжия на полицията;
30. приветства Косово за постоянното и конструктивно сътрудничество в областта на миграцията и трайното намаляване на броя на молбите за убежище и реадмисиите на граждани на Косово, както и доброто сътрудничество от страна на органите на Косово в областта на реадмисиите;
31. отбелязва положително приемането на Наредбата относно интеграцията на чужденците и призовава за пълното ѝ прилагане; подчертава, че са нужни по-нататъшни действия за осигуряване на достатъчен административен и изпълнителен капацитет за справяне с предизвикателствата на миграцията, включително контрабандата на мигранти;
32. отново изразява пълна подкрепа за работата на специализираните състави за Косово и специализираната прокуратура, които са важна демонстрация на ангажираността на Косово към принципите на правовата държава и чиято работа също е в интерес на Косово; подчертава, че е важно специализираните състави да могат да продължат работата си независимо, без външна намеса; приветства удължаването на мандата на специализираните състави за Косово и работата им в Хага;
33. приветства удължаването на мандата на мисията на EULEX и призовава Косово да си сътрудничи изцяло и добросъвестно с EULEX и със специализираните състави и специализираната прокуратура; изразява съжаление относно опитите за подкопаване на мандата на EULEX; отново призовава EULEX да увеличи ефективността си и да поддържа най-високи стандарти за прозрачност, както и да прилага подход на нулева толерантност спрямо случаите на корупция;
34. приветства приемането на Закона за достъпа до публични документи; препоръчва допълнителни усилия за увеличаване на прозрачността и по-добър мониторинг на публичните разходи, включително чрез подобряване на системата за обществени поръчки;
35. приветства стъпките, предприети за изграждане на капацитет за киберсигурност, най-вече чрез приемане на първата Национална стратегия за киберсигурност; счита, че е от решаващо значение да се запази този импулс, за да се даде възможност за пълно прилагане на законодателните инициативи в тази област и за справяне с недостига на квалифицирани специалисти в областта на ИКТ и киберсигурността;

Зачитане на основните свободи и правата на човека

36. отбелязва, че правната и институционалната рамка на Косово като цяло гарантира защитата на правата на човека, правата на малцинствата и основните права; подчертава, че продължават да съществуват предизвикателства при нейното прилагане, по-специално по отношение на правата, свързани с езиковия режим, включително многоезичните предавания, липсата на които засяга достъпа на малцинствените общности до информация и е особено вредна по време на пандемията от COVID-19;
37. призовава Косово да осигури равно и недискриминиращо държавно образование на малцинствените езици, и да осигури достъп до официални документи на всички официални езици навсякъде в Косово, както и да гарантира равни възможности, адекватно представителство в политическия живот, достъп до публичната администрация и съдебната система;
38. призовава за по-голяма защита и приобщаване на лицата, принадлежащи към малцинства, включително ромите, ашкалите, египтяните, сърбите, босненците, турците и гораните, както и на хората с увреждания и разселените лица, като им се предоставят адекватна здравна и социална закрила, по-специално по време на пандемията от COVID-19 и в контекста на нейните социално-икономически последици;
39. настоятелно призовава за повече усилия за борба с дискриминацията и антиромските настроения; изразява особена загриженост във връзка със социалната дискриминация срещу ромските, ашкалийските и египетските общности, тяхното изключване от политическия и социалния процес на вземане на решения и продължаващата липса на ресурси и достъп до възможности за заетост, правосъдие, обществени услуги, жилищно настаняване, здравеопазване, канализационни системи и течаща вода;
40. отбелязва със съжаление, че петицията на близо 500 души, които в миналото са се идентифицирали като българи, регистрирана в Събранието на Косово през май 2018 г., все още не е разглеждана от Събранието; подчертава необходимостта от добавяне на категория „българин“ във второто национално преброяване в Косово, което е планирано да се проведе през 2021 г.;

Четвъртък, 2021, Март 25

41. отбелязва липсата на финансова и редакционна свобода на обществения радио- и телевизионен оператор; отново изтъква необходимостта да се гарантира медийна прозрачност, включително прозрачна собственост върху медиите, както и независимостта на медиите, като се гарантира, че те са свободни от всякакво политическо влияние; призовава за бързо назначаване на ръководителя на Агенцията за информация и неприкосновеност на личния живот;
42. подчертава необходимостта от засилване на борбата срещу заплахите и нападенията срещу журналисти, както и от прекратяване на безнаказаността на тези престъпления; признава, че въпреки тези предизвикателства свободата на изразяване е залегнала в Конституцията на Косово и че е налице плуралистична и оживена медийна среда;
43. насърчава създаването на многонационален и многоезичен обществен радио- и телевизионен оператор, който да обединява хората и да насърчава мира и помириенето между държавите от Югоизточна Европа, по примера на ARTE;
44. изразява съжаление относно нарастващия брой дела от вида ССПУО (стратегическо съдебно производство, насочено срещу участието на обществеността), използвани за отправяне на заплахи към журналисти и отделни лица и за даването им на съд, за да бъдат принудени да замълчат и да стане невъзможен общественият дебат;
45. приветства приемането на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали за нередности, и насърчава приемането на цялото необходимо допълнително законодателство за ефективното и ефикасното му прилагане; във връзка с това призовава за бързото назначаване на комисаря за Агенцията за информация и неприкосновеност на личния живот;
46. изразява загриженост относно дезинформационните кампании за делегитимиране на държавността на Косово; призовава за укрепване на европейското сътрудничество с Косово за преодоляване на дезинформацията и хибридните заплахи, които имат за цел да подкопаят европейската перспектива на региона, както и за борба с регионални дезинформационни кампании, включително като се подчертава по-добре стратегическото значение на ЕС за гражданите в региона;
47. припомня силната връзка между слабостите в свободата на медиите и възможностите за местни и чуждестранни участници да манипулират факти и да разпространяват дезинформация; призовава Комисията и ЕСВД да си сътрудничат тясно относно тези връзки и припокриващи се предизвикателства, както и да укрепят създаването на фокусиран върху Балканите център за високи постижения срещу дезинформацията;
48. приветства единодушното решение на Събранието на Република Косово от 25 септември 2020 г. да даде пряко действие на Конвенцията на Съвета на Европа относно предотвратяването и борбата с насилието над жени и домашното насилие (Истанбулската конвенция); очаква правителството на Косово да предприеме бързи мерки за прилагане на съдържанието на конвенцията и да осигури необходимите ресурси и инфраструктура за тази цел;
49. приветства приемането на програмата на Косово за равенство между половете, както и работата на парламентарната група на жените в Събранието на Косово; призовава органите на Косово да увеличат усилията си за насърчаване на равенството между половете и укрепване на икономическата позиция на жените, включително чрез отдаване на приоритет на интегрирането на принципа на равенство между половете и засилено сътрудничество с гражданското общество, включително организациите на жените, както и чрез създаване на среда, благоприятстваща по-доброто представителство на жените на ръководни длъжности, и чрез гаранции, че учебниците в училище не увековечават стереотипи и дискриминация; призовава в това отношение за участие на жени в преговорния екип, отговарящ за диалога между Белград и Прищина; също така изисква от ЕС като страна да подкрепи това начинание и тези усилия, като самият той се придържа към гореспоменатите препоръки;
50. изразява загриженост относно процента на неактивните жени, включително поради продължаващата полова дискриминация на пазара на труда, и призовава органите на Косово да подобрят участието на жените на пазара на труда; настоятелно призовава Косово да адаптира новия трудов закон, така че да регламентира и отпуските, за да се избегне дискриминация, основана на пола, когато става въпрос за права, свързани с отпуск по майчинство, отпуск по бащинство и родителски отпуск;
51. отново изразява своята загриженост относно мащаба на домашното насилие и насилието, основано на пола; приветства преразглежданията на Наказателния кодекс в това отношение, както и подобренията, отчетени в доклада на EULEX, в някои аспекти на разглеждането на случаите на сексуално насилие от косовската полиция; отбелязва обаче, че липсата на наказателно преследване и сериозно наказание, безнаказаността на извършителите, недостатъчните системи за проследяване и бази данни на случаите, липсата на подходящи ресурси и услуги за жертвите (приюти, центрове за медицински прегледи, подкрепа при травми, консултации), все още невъведените протоколи за обучение и институционализирано третиране за цялата правосъдна система все още будят загриженост;

Четвъртък, 2021, Март 25

52. подчертава факта, че пандемията от COVID-19 оказва пагубно въздействие върху жените и малцинствата, като задълбочи неравенството и изостри съществуващите проблеми, в това число засилване на домашното насилие, и призовава правителството и органите на Косово да вземат предвид тези проблеми в реакцията си на пандемията;
53. приветства приемането на Закона за закрила на детето като важна стъпка в защитата на правата на децата в Косово; подчертава значението на борбата срещу насилието над деца; подчертава, че са необходими адекватни финансови и човешки ресурси, за да се гарантира ефективното му прилагане; посочва конкретната необходимост от справяне с трайния проблем, свързан с детските и принудителните бракове, особено в ромските, ашкалийските и египетските общности, чрез въвеждане на законна възраст за сключване на брак и осигуряване на адекватни действия на правоприлагашите и правосъдните институции и подаване на сигнали до тях;
54. приветства напредъка в защитата на правата на ЛГБТИ лица на законодателно и политическо равнище; отбелязва обаче необходимостта от пълно прилагане на действащата рамка за борба с дискриминацията и призовава за подходящо разследване на случаите на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица; призовава правителството да включи еднополови партньорства в проекта на Граждански кодекс, както е гарантирано от Конституцията на държавата;
55. приветства непрекъснатите усилия на органите на Косово за повишаване на способността на гражданското общество да допринесе съществено за разработването на политики; призовава за допълнително подобряване на сътрудничеството между правителството и гражданското общество и за по-голямо участие на гражданското общество в изготвянето на политиките; отново подчертава необходимостта от засилена отчетност и прозрачност при публичното финансиране на гражданското общество;
56. изразява загриженост във връзка с липсата на координация на международните донори, цитирана от няколко организации, действащи в страната; настоятелно призовава правителството на Косово да предприеме действия за избягване на дублирането на усилията и ненужното припокриване, както и да управлява по-ефективно отношенията си с международните донори;
57. приветства работата на Омбудсмана, чийто мандат изтича, за насърчаване на култура, основаваща се на правата на човека, и по-големия брой негови препоръки, изпълнени от косовските органи, което ефективно допринесе, наред с другото, за предотвратяването на изтезания и друго жестоко, нехуманно и унижително отношение;

Потирение и добросъседски отношения

58. приветства усилията на Косово за поддържане на конструктивни съседски отношения в целия регион и за проактивно съгласуване с общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС) на ЕС; приветства ангажимента на Косово към регионалните инициативи и призовава за изпълнение на задълженията в обхвата на различни регионални рамки, които допринасят за развитието на общия регионален пазар;
59. подчертава, че нормализирането на отношенията между Сърбия и Косово е приоритет и предварително условие за присъединяването на двете държави към ЕС, както и че това също така би било от съществено значение за осигуряването на стабилност и просперитет в по-широкия регион; признава нарасналия ангажимент на двете страни в диалога, провеждан с посредничеството на ЕС, и призовава за активно и конструктивно участие в диалога с посредничеството на ЕС, ръководен от специалния представител на ЕС, с цел постигане на всеобхватно, устойчиво и правно обвързващо споразумение в съответствие с международното право;
60. отново призовава за постигане на напредък по пълното прилагане, добросъвестно и своевременно, на всички вече постигнати споразумения, включително създаването на Сдружението/Общността на общините със сръбско мнозинство без по-нататъшно забавяне; призовава ЕСВД да създаде механизъм за наблюдение и проверка на прилагането на всички постигнати до момента споразумения и да се отчита периодично пред Европейския парламент относно актуалното положение; във връзка с това отново изразява пълната си подкрепа за Мирослав Лайчак, специален представител на ЕС за диалога между Белград и Прищина;
61. настоятелно призовава правителствата на Сърбия и на Косово да се въздържат от всякакви действия, които биха могли да уронят доверието между страните и да изложат на риск конструктивното продължаване на диалога; подчертава значението на мултиетническия характер на Косово и на Сърбия и че целта в региона не следва да бъде постигането на етнически еднородни държави;

62. призовава Косово да се справи с текущите вътрешни проблеми във връзка с подхода си към диалога, да създаде специален екип за преговорите, както и съвместна платформа за преговори и диалог между управляващата коалиция и опозиционните партии; подчертава, че диалогът между Белград и Прищина трябва да бъде провеждан по открит и прозрачен начин и че длъжностните лица, отговарящи за провеждането на този диалог, следва да се консултират редовно със Събранието на Косово за неговото развитие; приканва правителството към по-добра комуникация с гражданите на Косово относно резултатите от диалога;
63. отбелязва, че пет държави — членки на ЕС, все още не са признали Косово, и отново ги призовава да направят това и да препотвърдят надеждния европейски ангажимент към процеса на разширяване; подчертава, че независимостта на Косово е необратима и това признаване би имало благоприятно въздействие за нормализиране на отношенията между Косово и Сърбия, би подобрило и консолидирило стабилността на региона и би улеснило интеграцията в ЕС и на двете държави;
64. приветства неотдавнашното признаване на независимостта на Косово от Израел в рамките на споразуменията, подписани във Вашингтон, но осъжда кампанията на Сърбия за непризнаване на Косово, в резултат на която няколко държави оттеглиха признаването си;
65. приветства доброто регионално сътрудничество между Косово и Сърбия в борбата срещу разпространението на пандемията от COVID-19, включително сътрудничеството между кметовете на Северна и Южна Митровица и комуникацията между министрите на здравеопазването;
66. изразява съжаление, че мостът в Митровица все още не е отворен за цялото движение въпреки приключването на ремонтните дейности; призовава органите на Сърбия и на Косово да насърчават междуличностните контакти между местните общности с цел засилване на диалога, включително и на неправителствено равнище; призовава Комисията, ЕСВД и Съвета да подкрепят министър-председателя и неговия екип във вътрешния диалог за помирение с косовските сърби, който ще предостави конкретни гаранции за сигурност и възможности за социално-икономическа интеграция;
67. отбелязва, че безвизовото пътуване между Босна и Херцеговина и Косово е необходимо предварително условие за разширяване на регионалното сътрудничество;
68. приветства усилията на Комисията да инвестира по-стратегически в Западните Балкани чрез специален Икономически и инвестиционен план (ИИП); признава значението на ИИП за подкрепа на устойчивата свързаност, човешкия капитал, конкурентоспособността и приобщаващия растеж, както и за укрепването на регионалното и трансграничното сътрудничество; подчертава, че всяка инвестиция трябва да бъде в съответствие с целите на Парижкото споразумение и целите за декарбонизация на ЕС;
69. потвърждава подкрепата си за инициативата за създаване на регионалната комисия за установяване на фактите за военните престъпления и другите тежки нарушения на правата на човека, извършени на територията на бивша Югославия (RECOM); подчертава значението на работата, извършена от Регионалната служба за младежко сътрудничество (RYCO), и приветства активното участие на Косово; отново подчертава необходимостта да се достигне до младите хора от северните общини и те да се интегрират в социално-икономическите структури на държавата;
70. призовава за повече усилия за справяне с исканията на членове на семействата на изчезнали лица, за отваряне на всички военни архиви и за разкриване на информация за лица, които все още са посочени като изчезнали по време на войната в Косово през 1998 — 1999 г.; настоятелно призовава за прилагане на стратегията на Косовския съвет на прокурорите относно военните престъпления, която все още е значително възпрепятствана от политически въпроси, липса на ресурси и липса на международно и регионално сътрудничество;
71. подчертава значението на информацията относно местоположенията на гробове и на разследването на и присъдите за всички военни престъпления, за да се осигури справедливост за жертвите; призовава Сърбия да разследва останките на три тела, които са ексхумирани досега по време на работи по претърсване в масов гроб в село Кизевак, община Рашка, близо до косовската граница, открити през ноември 2020 г., за които се смята, че са на косовски албанци;
72. приветства Косово за мирното съжителство на религиозните общности и подчертава значението на трайната защита на културното наследство и правата на собственост на всички религиозни общности; насърчава органите на Косово да използват културното наследство като средство за обединяване на различни общности и да насърчават по-ефективно мултиетническото културно и религиозно наследство на държавата;
73. изразява загриженост във връзка с нарастващата тенденция към едноезичие и неразбиране на различните езици на косовските общности, особено сред младите хора; поради това подчертава необходимостта от изучаване на езиците, въвеждане на платформи за взаимодействие, адаптиране на образователната система и справяне с недостатъчното представяне на малцинствените общности в държавните служби;

Четвъртък, 2021, Март 25

74. подчертава, че дългосрочната стабилност и просперитет на Косово остават зависими от развитието на отношенията между косовските албанци и косовските сърби и че всички политически сили са отговорни да поддържат и подкрепят политическа култура, основана на толерантност, приобщаване и взаимно разбирателство и уважение;

Икономика

75. отбелязва, че са необходими силна политическа подкрепа, ефективно прилагане и внимателно наблюдение за борба с мащабната неформална икономика на Косово, която представлява сериозна пречка за развитието на частния сектор и засяга капацитета на държавата да предоставя висококачествени обществени услуги;

76. призовава органите на Косово и Комисията да продължат да подкрепят МСП, за да се развие жизнеспособна икономика за Косово;

77. подчертава необходимостта от спешно прилагане на активни политики за пазара на труда, включително повишаване на квалификацията, професионално образование и обучение на работното място, с цел увеличаване на заетостта на уязвимите групи; подчертава, че системата за обучение и образование следва да бъде реформирана, за да се отговори на нуждите на труда и пазара, и призовава за включване на лицата, принадлежащи към малцинствени групи, в разработването и прилагането на мерки в областта на заетостта; отново подчертава значението на създаването на допълнителни възможности за младите хора и за жените;

78. изразява сериозна загриженост относно масовата емиграция на висококвалифицирани работници от Косово и призовава за въвеждането на всеобхватни социално-икономически мерки за справяне с демографския спад; призовава Комисията и страните от Западните Балкани да разработят регионална стратегия за справяне с трайната младежка безработица чрез преодоляване на несъответствието между уменията в рамките на образователната система и пазара на труда, подобряване на качеството на преподаването и осигуряване на подходящо финансиране за активни мерки на пазара на труда и схеми за професионално обучение, както и подходящи структури за гледане на деца и предучилищни учебни заведения;

79. призовава за значително подобрене в областта на образованието и качеството на образованието; настоятелно призовава Косово да работи за допълнителен напредък в училищната реформа, като предоставя необходимите учебни материали и подходящи физически условия за всички ученици, по-специално като преодолее проблемите с достъпа до образование по време на настоящата пандемия;

80. приветства решението на Косово да участва в инициативата „мини Шенген“ като средство за подобряване на добросъседските отношения и предоставяне на нови възможности за гражданите и бизнеса на Косово;

81. приветства факта, че Косово ще се възползва и от цифровия единен пазар на ЕС, и подчертава необходимостта от инвестиране в цифровизацията като начин за подобряване на услугите за гражданите, свеждане до минимум на цифровото разделение и гарантиране на равен достъп до интернет, включително за най-уязвимите групи и селските райони; отбелязва големия потенциал на цифровизацията за развитието на косовската икономика;

82. приветства влизането в сила на новото споразумение за регионален роуминг, подписано през април 2019 г., като ясен пример за това как регионалното сътрудничество може да донесе конкретни ползи за гражданите и бизнеса в региона;

83. отбелязва, че пандемията поставя здравната система под напрежение; настоятелно призовава Косово да укрепи сектора на здравеопазването, за да предоставя адекватни и достъпни първични здравни услуги за всички граждани, по-специално чрез основани на потребностите социални придобивки за групите, най-силно засегнати от кризата с COVID-19; отбелязва, че голям брой здравни специалисти са напуснали Косово, което допълнително влошава липсата на здравни специалисти и оказва пагубно въздействие върху системата на здравеопазването;

84. отбелязва, че структурните слабости са влошени от пандемията от COVID-19, по-специално поради забавянето на приемането на закона за икономическо възстановяване, и настоятелно призовава органите на Косово да приложат ефективни структурни реформи за смекчаване на въздействието на пандемията и ускоряване на възстановяването на икономиката след кризата, включително чрез фокусиране върху липсата на обществено здравно осигуряване, както и въпросът за разделенията на правомощията между президента и министър-председателя при справяне с пандемията, както се демонстрира при обявяването на извънредно положение, за да се даде възможност за затваряне на цялата държава;

85. отново заявява, че ЕС бързо мобилизира незабавна подкрепа за Западните Балкани за справяне с извънредната ситуация в здравеопазването в резултат на пандемията от COVID-19 и социално-икономическо възстановяване на региона; отбелязва приемането на помощ в размер на над 138 милиона евро за Косово чрез програмите по ИПП 2019 г. и ИПП 2020 г., от които 50 милиона евро са преразпределени за справяне със социалните и икономическите последици от продължаващата криза с COVID-19 в краткосрочен и средносрочен план;

86. подчертава значението на европейската солидарност и призовава Комисията да предостави по-нататъшна подкрепа за Косово и другите държави от Западните Балкани в усилията им за ограничаване на пандемията; призовава Комисията и Съвета да включат Косово в съвместното възлагане на обществени поръчки на ЕС за ваксинации и да отделият достатъчно количество ваксини срещу COVID-19 за гражданите на всички държави от Западните Балкани;

87. призовава за подобро събиране на приходите и по-добър надзор на държавните предприятия; приветства първоначалния напредък в намаляването на данъчните задължения; подчертава, че са необходими допълнителни усилия за увеличаване на приходите от данъци чрез ограничаване на неформалната икономика и подобряване на ефективността на събирането на приходите от данъци, което би могло да осигури по-голямо финансиране за приоритетни области, включително образованието и здравеопазването;

Околна среда, енергетика и транспорт

88. призовава органите да гарантират съответствие със стандартите и целите на политиката на ЕС в областта на опазването на климата и околната среда в съответствие с ангажиментите, поети съгласно Парижкото споразумение, и стратегическата цел за постигане на въглеродна неутралност до 2050 г. като част от Европейския зелен пакт, и изисква от Косово да работи върху прилагането на Зелената програма за Западните Балкани, която отразява приоритетите на Европейския зелен пакт;

89. приветства резултата от срещата на високо равнище за Западните Балкани, проведена на 10 ноември 2020 г. в София в рамките на Берлинския процес, и продължава да подкрепя всяка обща инициатива за подобряване на интеграцията и добросъседските отношения в региона; приветства одобрението на Декларацията относно Зелената програма, която е в съответствие със Зеления пакт на ЕС, и изразената от лидерите готовност да предприемат мерки за привеждане в съответствие с приложимите политики на ЕС, целта на които е постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.;

90. изразява дълбока загриженост, че преобладаващата част от енергията в Косово произхожда от въглища, както и във връзка с плановете за изграждане на нова електроцентрала, захранвана с въглища; настоятелно призовава Косово да повиши устойчивостта на своя енергиен сектор чрез диверсифициране на енергийните му източници, незабавно премахване на всички несъответстващи субсидии за въглища, децентрализиране на производството на енергия и преминаване към възобновяеми енергийни източници;

91. отбелязва, че правната уредба на страната трябва да бъде приведена в съответствие с директивите на ЕС относно големите горивни инсталации и промишлените емисии; призовава Косово да извършва оценки на въздействието върху околната среда по международните стандарти и да приеме необходимите мерки за опазване и защита на екологично чувствителните зони;

92. призовава органите на Косово да изпълнят ангажимента си за затваряне и извеждане от експлоатация на електроцентралата „Косово А“; приветства готовността на Европейската комисия да подпомага правителството на Косово в този процес както финансово, така и технически;

93. припомня, че приоритизирането и подобряването на мерките за енергийна ефективност, включително превръщането на съществуващата централна топлофикация, базирана на въглища и петролни продукти, във високоефективна система въз основа на комбинирано производство на енергия и възобновяеми източници, е ключов фактор за постигане на целите в областта на климата; подчертава значението на борбата с енергийната бедност;

94. изразява сериозна загриженост относно продължаващото високо равнище на преждевременна смъртност, дължаща се на замърсен въздух, произлизащ от емисиите, надвишаващи законово установените горни граници за големи горивни инсталации; настоятелно призовава органите на Косово незабавно да се справят със замърсяването на въздуха и да разработят надежден план за постепенно премахване на въглищата по рентабилен начин; признава неотдашното преразглеждане на стратегията за енергийния сектор с цел справяне с този проблем и призовава Косово да изпълни своя национален план за намаляване на емисиите;

95. насърчава органите на Косово да отдадат по-голям приоритет на прилагането на законодателството в областта на околната среда и стандартите за биологично разнообразие в съответствие с достиженията на правото на ЕС, както и да насърчават осведомеността и образоваността по отношение на екологията сред гражданите на Косово; насърчава Косово да приеме закона за изменението на климата възможно най-скоро и призовава за разработването и приемането на интегриран национален план в областта на енергетиката и климата без по-нататъшно забавяне;

Четвъртък, 2021, Март 25

96. призовава Косово да продължи да увеличава обхвата на събирането на отпадъците, по-специално чрез подобряване на разделното събиране на отпадъци и рециклирането, да въведе мерки за кръгова икономика с цел намаляване на отпадъците и да реши проблема с незаконните сметища, както и неотложно да намери средствата за депониране на опасни отпадъци;
97. изразява загриженост във връзка с малкото количество налични водни ресурси; призовава органите на Косово да защитат специалните природни и защитени зони при планирането на водноелектрически централи и да не излагат на опасност устойчивостта на водоснабдяването;
98. призовава за пълното прилагане на Договора за създаване на енергийна общност, включително прилагането на достиженията на правото на ЕС в областта на държавната помощ и пълното отваряне на националния пазар на електроенергия, като се премине към регионална интеграция на пазара; насърчава работата по регионалната свързаност и завършването на регионалния енергиен пазар;
99. призовава Косово да прилага надеждни и устойчиви политики в областта на обществения транспорт и мобилността с цел преодоляване на дългогодишните недостатъци в инфраструктурата, включително редовни връзки на обществения транспорт със Северна Митровица и всички големи градове в цялата държава;
100. приветства приемането на Годишната програма за действие за Косово по ИПП 2020 г. на обща стойност 90 милиона евро и настоява фондовете по ИПП да се използват, наред с другото, за популяризиране на зелената програма чрез засилване на опазването на околната среда, принос към смекчаването и увеличаване на устойчивостта на изменението на климата, както и ускоряване на преминаването към нисковъглеродна икономика; призовава за по-голяма прозрачност и по-строг парламентарен контрол на средствата, отпуснати на Косово, и изисква от Комисията да наблюдава по-добре използването на средствата на ЕС и да докладва за всяка злоупотреба;
101. призовава Комисията да фокусира средствата по ИПП III върху продължаващия демократичен преход на Косово, в допълнение към инфраструктурните проекти, особено в контекста на продължаващите проблеми с инвестиционния климат, капацитета за усвояване и екологичните стандарти в Косово;
102. призовава бъдещият ИПП III да съдържа както стимули, така и условия; счита, че е от съществено значение ИПП III да подкрепя по-нататъшното укрепване на основните ценности и доброто управление и да бъде спрян в случай на системни заплахи за интересите и ценностите на Съюза; счита, че принципът на обратимост на процеса на присъединяване съгласно обновената методика също следва да бъде ясно отразен в предприєдинителното финансиране; отново заявява, че мащабът на финансовата помощ следва да съответства на целта за европейска перспектива на Косово;

o

o o

103. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на председателя на Европейския съвет, на Комисията, на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Европейския съюз по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на правителствата и парламентите на държавите членки, както и на президента, правителството и парламента на Косово.